

พระราชบัญญัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. 2534

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2534

เป็นปีที่ 46 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า 'พระราชบัญญัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. 2534'

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

มาตรา 4 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธานของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่ง ดิเรกคุณาภรณ์ และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

มาตรา 5 เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้สำหรับพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา และประชาชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 6 เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ แบ่งเป็น 7 ชั้น มีนามดังต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 ปฐมดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	ป.ภ.
ชั้นที่ 2 ทุตติยดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	ท.ภ.
ชั้นที่ 3 ตติยดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	ต.ภ.
ชั้นที่ 4 จตุตถดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	จ.ภ.
ชั้นที่ 5 เบญจมดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	บ.ภ.
ชั้นที่ 6 เกรียงทองดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	ร.ท.ภ.
ชั้นที่ 7 เกรียงเงินดิเรกคุณาภรณ์	อักษรย่อ	ร.ง.ภ.

มาตรา 7 เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

ชั้นที่ 1 ปฐมดิเรกคุณาภรณ์

ดวงตราด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์สีทองอยู่ในวงกลม พื้นลงยาสีแดง ขอบเป็นสร้างเงิน รอบนอกมีกระฉิ่งเงินแปดทิศและมีเปลวรัศมีทองแทรกตามระหว่าง เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับสายสะพายขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร สีเขียวริมสีแดง ชาด มีริ้วสีขาวและสีเหลืองขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง ด้านหลังเป็นคุมสีทองมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ลงยาสีขาว สะพายป้อขาวเฉียงลงทางซ้ายกับมีคารอย่างดวงตรา แต่เบื้องบนมีพระมหามงกุฎ และอุณาโลมสีทองขอบเป็นสร้างทองรอบนอกมีกระฉิ่งเงินแปดทิศ มีรัศมีทองแทรกตามระหว่าง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้านหลังเป็นคุมสีทองอย่างดวงตรา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา คาราและสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ 2 ทุตติยดิเรกคุณาภรณ์

ดวงตราด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์สีทองอยู่ในวงกลม พื้นลงยาสีแดง ขอบเป็นสร้างเงิน รอบนอกมีกระฉิ่งเงินแปดทิศและมีเปลวรัศมีทองแทรกตามระหว่าง ด้านหลังเป็นคุมสีทอง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ลงยาสีขาว เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับแพร แถบขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร สีเขียว ริมสีแดงชาด มีริ้วสีขาวและสีเหลืองขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง ใช้สวมคอ กับมีคารอย่างดวงตราแต่เบื้องบนมีพระมหามงกุฎและอุณาโลมสีทอง ขอบคุดเป็นสร้างเงิน รอบนอกมีกระฉิ่งเงินแปดทิศ มีรัศมีทองแทรกตามระหว่าง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ด้านหลังเป็นคุมสีทองอย่างดวงตรา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา คารา มีขนาดย่อมกว่า และดวงตราห้อยกับแพร แถบผูกเป็นแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้า ป่าซ้าย

ชั้นที่ 3 ตติยดิเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างตติยดิเรกคุณาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร ใช้สวมคอ

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรามีขนาดย่อมกว่า และห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าป่าซ้าย

ชั้นที่ 4 จตุตถดิเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างจตุตถดิเรกคุณาภรณ์ แต่ย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร มีดอกไม้จับติดบนแพรแถบ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าป่าซ้าย

ชั้นที่ 5 เบญจมดิเรกคุณาภรณ์

ดวงตราอย่างจตุตถดิเรกคุณาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง 3 เซนติเมตรแต่ไม่มีดอกไม้จิบติดบนแพรแถบ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 6 เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์

เหรียญรูปกลมสีทอง ด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์อยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยกระจุกกลีบบัวแปดกลีบ เบื้องบนมีพระมหามงกุฎมีรัศมีและอุณาโลม ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร สีเขียว ริมสีแดงชาด มีริ้วสีขาวและสีเหลืองขนาดเล็กควมกันทั้งสองข้าง ด้านหลังมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 7 เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์

เหรียญรูปกลมสีเงิน มีลักษณะและห้อยกับแพรแถบอย่างเดียวกับเหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา 8 ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ จะได้ประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา สำหรับผู้ซึ่งได้รับพระราชทานตั้งแต่ชั้นที่ 5 ขึ้นไป ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับพระราชลัญจกร

มาตรา 9 เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนตามความในมาตรา 4 ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ผู้รับพระราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ตามที่ทางราชการกำหนด

มาตรา 10 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปรากฏว่าได้มีบุคคลซึ่งกระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา และประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ เท่าที่ปฏิบัติมาแล้วรัฐบาลได้ตอบสนองคุณงามความดีด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สองตระกูล คือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ให้เป็นบำเหน็จ แต่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้นจึงเห็นสมควรสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใหม่ขึ้น โดยเฉพาะ สำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความดีความชอบแก่บุคคลผู้ทำประโยชน์ดังกล่าวนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้